

ע"ע בהגהות הרש"ש ב"ב ח על מה שאמרו שם 'כנסו בעלי מקרא, בעלי משנה, בעלי גמרא': 'משמע דאפשר שיהיו בעלי משנה או בעלי גמרא ולא בעלי מקרא. וכן כשהשיבו רבי יונתן בן עמרם דלא קרא שאלהו שוב אולי שנית. ודלא כאותן ששופכין בוז על מקצת גדולי זמנינו בש"ס ופוסקים ואין להם יד כ"כ במקרא'. עוד על לימוד מקרא — ע' במובא בברכות כח).

דף צג

'דתניא: למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים — אלו שבתות וימים טובים — למאי הלכתא...'

'שמעתי מפי מורי זקני ז"ל במה שכתוב באכילת מעשר ואכלת לפני ה' אלקיך כו' למען תלמד ליראה — נלמד מזה כי אכילת מצוה בקדושה מביא האדם לידי יראה, וכן הוא באכילת שבת. עד כאן דבריו. ואמת בפיו, שכן רמזו רז"ל בגמ' יבמות בפסוק הנ"ל 'למען תלמד' וכו'. ונראה הרמז כמ"ש, כי כמו שמעשר שנאכל לפני ה' בירושלים מביא יראה וקדושה לכל האכילות שבכל המקומות... כמו כן אכילת שבתות וימים טובים שנאמר עליהם 'זה השלחן אשר לפני ה' מביא יראה וקדושה לאכילת כל הימים. זה בבחינת מקום וזה בבחינת הזמן. ויתכן לומר שזה הטעם שתקנו חז"ל בתפילת שבת ויום טוב להזכיר הקרבנות במוספין, ובימי המעשה אין מזכירין בתפילה התמידין — משום שאין כח לעורר שורש הקרבנות בימי המעשה כמו בשבת'. (שפת אמת — צו, תרנ"א. וכיו"ב נמצא פעמים רבות בספרי ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל)

*

מעשה ברבי אריה לוי זצ"ל, שנגלה אליו בחלום בחור שנהרג בדמי ימיו וכן אין לו, והוא עומד ומתחנן על נפשו לסדר חליצה לאשתו העומדת לינשא במדינה אחרת. לאחר בירור התאמתו הדברים, ובאה האשה ארצה וחליצה ליבמה, ורק לאחר מכן חזרה למדינתה ונישאה לאחר.

הנה קטע ממכתבו של ר' אריה לעז"ד שמואל תמיר:

'... ועתה ידידי אהובי אשיחה את צערי וירוח לי, כאשר זו הפעם השלישית, בשביעי של פסח אחר חצות הלילה, נרדמתי וראיתי בחלומי את הקדוש אברהם סטבסקי ז"ל מוסר לי מכתב חתום בחותם של שעוה ומבקש ממני לפתוח ולקרוא. אמרתי לו שהיום חג ואסור לקרוע. ואמר לי שזה פיקוח נפש, ואמרתי ובקשתי ממנו שיגיד לי בעל-פה, ושאל ממני אם מותר לבכות בחג? אמרתי לו: בטח שאסור, אדרבה, מצוה לשמוח בחג. לקח המכתב מהשלחן וקרא.

וחזר עוד ושאל: חליצה מותר לעשות ביום טוב? אמרתי לו כי אסור. ושאל ממני: בערב מותר לעשות כי ירט הדרך? והשבתי כי על זה אני צריך לעיין בספר...

מה אומר לך ידידי? הנני כל כך נבוך, אולי לא יצאתי ידי חובתי שלא בקרתי את הוריו שישתדלו באיזה אופן שאשתו האלמנה תחלוץ לאחיו של הקדוש, כי מלבד שהיא עגונה מלהתחתן עד שתחלוץ, והמכשלה גדולה מאד, אלא שגם להמנוח הקדוש ז"ל לא נעים מאד, כמובא בספרים הקדושים שהיא אגודה לו.

תאמין לי ידידי כי ידי רועדות בשעה שאני כותב ודברי לאים וקצרים. כי בכל פעם שראיתיו בחלום השפיע עלי בהקיץ כי בכל פעם בא אלי בטענה.

השי"ת ירחם ויתן בלב הוריו שישתדלו בכל האופנים לגמור הדבר בנחת רוח בעולם העליון לבנם ז"ל. (מתוך 'איש צדיק היה' עמ' 222)

זכות גדולה נתגלגלה לאותו צדיק לגמול חסד עם החיים ועם המתים, להוציא ממסגרים אסירים בחייהם ואף 'אסירים' לאחר מיתתם.

דף צו

(ע"ב) ... 'שנקרע ספר תורה בחמתן, והיה שם רבי יוסי בן קיסמא, אמר, תמיה אני אם לא יהיה בית הכנסת זו עבודת כוכבים, וכן הוה' — שהכעס דוחק השכינה מבית הכנסת, כמו שאמרו בנדרים כל הכועס כאילו אין שכינה כנגדו שנאמר רשע כגבה אפיו... אין אלקים... (עפ"י מהרש"א)

— הרי שהמאורעות ההווים במקום מסוים, משפיעים על המקום ויוצרים בו מאורעות ודברים כיוצא בהם. וכן במדה טובה — דברי מצוה יוצרים אויר צח וקדוש, ונעשה המקום מזוכך ויקר ומסוגל לדברים טובים. (עפ"י פרי הארץ עמ' תסו. וע"ע: צדקת הצדיק — קעא רכג רלט רמה).

דף צז

'דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר' — 'פירוש: כי התורה לא שייך בה מיתה, וכאשר אומרים דבר שמועה מפיו, ומתחבר מי שאמרו ההלכה משמו אל החיים, על ידי התורה שהיא חיים, ולכך מביא לו החיים עד ששפתיו דובבות בקבר, שהרי יש לו חיבור אל החיים בדבר שאין שייך בו מיתה וכו'. ואין פירוש 'שפתיו דובבות' הם השפתים מן גוף המת, רק על כח הדברי, וכמו שמוכח בכמה מקומות כי כח הדברי הוא כח הנפש, וכמו שהנפש קיים כן נפש הדברי נשאר קיים'. (חידושי אגודת למהר"ל מפראג)

— 'כי תמיד נפש הצדיק ותלמיד חכם קשורה בחיים, כדרכו בחיים להשפיע ולהטיב לזולתו. ולכך אף במותם לא נפרדו להתדבק בתלמידי חכמים וביחוד כאשר יאמרו דבר הלכה משמו, אז נפש החיים הנשארת בקבר מתדבקת ברוח, ורוח בשכלי, ושכל בצורה עליונה שהוא צלם אלקים דובבת'.

— 'כשאומרים דבר שמועה מפיו אז נשמת הצדיק מתלבשת שם בלומדים ועומדת שם... ולכך שפיר אמרינן דדר בשני עולמות; עולם הנצחי, ובזה העולם בלומדים האומרים דבר שמועה מפיו. וגם מתלבשת בגוף בקבר בהבלא דגרמי'. (יערות דבש ז טז)

— '... והנה אפילו בפשוטו אפשר לפרש, כי כפי הנראה מחז"ל בכמה מקומות, יש בחינת נפש התחתונה ('החיונית' או 'הבהמית') שאדוקה בקבר, במקום ששם היה הגוף. וזה שמצינו שחז"ל